

2 ANWB-fietsroute **Frentsjerteradielpaad** **24 km**

Bjirmen is de Friese vertaling van Bierumen. Het is de naam van de streek waarin de dorpen Sexbierum, Pietersbierum en Oosterbierum liggen. Zij maakten deel uit van de voormalige gemeente Barradeel, die in 1984 is opgegaan in Franekeradeel. De jonge, kalkrijke zeelei leent zich goed voor de akkerbouw en in het bijzonder voor de teelt van poot-aardappelen en bloembollen. Net als elders in het noorden en westen van Friesland lag hier vroeger een aantal staten. Sommige zijn ontstaan uit een steenhuis of stins, een verdedigbaar, uit steen gebouwd huis. Vanaf de 16e eeuw ontwikkelden deze stinsen zich tot staten, woningen voor de aanzienlijken in de streek. Op een enkele na zijn al deze staten afgebroken. Soms is er iets van de oude glorie overgebleven; dat zal tijdens deze tocht blijken.

START

De Waddenzeedijk langs de Friese kust is op deltahoogte (7,65 m) gebracht (foto Paul Paris)

1 Franeker, al in 1085 een bewoonde plaats, kreeg in de 15e eeuw stadsrechten. Van de grachten en bolwerken is een deel bewaard gebleven. De door de Staten van Friesland gestichte Academie heeft tussen 1585 en 1811 een eigen stempel

15
16

2 U passeert aan het begin van Herbaijum de resten van Sikkemastate, het 16e-eeuwse poortgebouw en delen van de gracht. De oude state is vervangen door een 20e-eeuwse boerderij.

op de stad gedrukt. De bloeitijd van deze calvinistische hogeschool viel in de 17e eeuw. Professorenhuizen uit die tijd vindt u nog aan de Voorstraat. Franeker is rijk aan stadsschoon. De markantste gebouwen zijn de gotische Martinikerk, het Martenahuis en het Raadhuis. Wereldberoemd is het door wolkammer en amateur-astronoom Eise Eisinga tussen 1774 en 1781 ingerichte planetarium.

18
40

3 Voorbij Voorrijp ligt rechts van de weg de terpenreeks van Wijnaldum. Opgravingen hebben aangetoond dat hier rond de 6e eeuw een zeer rijk, adellijk geslacht heeft gewoond. Vondsten als een fibula (mantel-speld) liggen in het Fries Museum te Leeuwarden.

5 Na Sexbierum kruist de route het noordelijkste deel van De Slachte, een 42 km lange binnendijk. Die historische dijk verbond zo'n 800 jaar geleden verscheidene binnenpolders in Westergo met elkaar. De routeverkortung loopt voor een groot deel over deze dijk. Het loont de moeite even naar de zeedijk te fietsen voor een blik over het wad. De kruin van de dijk ligt nu ruim zeven meter hoger dan vier eeuwen geleden, zoals de stenen naast de trap laten zien.

43
47

4 Van de Liauckamastate resteren alleen nog de singels en grachten en het uit 1604 stammende poortgebouw.

6 Als de routeverkortung volgt, komt u langs de kleurige masten van Windmolenpark De Bjirmen. Deze zijn alle verschillend geschilderd, zodat ze beter in het landschap passen. Uiterlijk en plaatsing van windturbines staan overal ter discussie. Over de plannen om honderden windmolens op de Afsluitdijk en Waddenzeedijk neer te zetten botsen de meningen. Vogelbescherming Nederland en de Waddenvereniging hebben bezwaren, omdat veel vogels (o.a. rotganzen) het gebied aan weerszijden van de dijk gebruiken om te foerageren. Ook de cultuurhistorische waarde van het kustgebied wordt aangetaast: milieuorganisaties pleiten daarom voor windparken op industrieterreinen.

45
12
15

7 Over Oosterbierum en Tzummarum wordt Dongjum bereikt; in de oude kerk bevindt zich het praalgraf uit 1737 voor Sicco van Gosliga, grietman van Franekeradeel.

V Op deze route zult u ook de routebordjes tegenkomen van het Bjirmenpaad (31 km). Het routeverloop op grote delen is vrijwel identiek aan dat van het Frentsjerteradielpaad.

P Franeker centrum.

M Franeker centrum. Sexbierum Café-Restaurant De Harmonie (zo. gesloten).

T Tzummarum 't Wapen van Barradeel (ma. gesloten).

B Franeker Fietsenspecialist De Profile, Oud Kaatsveld 13, tel. 0517 - 394 411 (zo. en ma. gesloten).

